

LOPPURAPORTTI

Hulevesien hallinnan hyvät käytännön ratkaisut, Isoniitty II, 2023 Parainen

Pargas
Parainen

PARGAS STAD • PARAISTEN KAUPUNKI

Strandvägen 28, 21600 PARGAS • Rantatie 28, 21600 PARAINEN pargas.fi • parainen.fi

JOHDANTO

Ajatus hankkeesta syntyi, kun Paraisten kaupungin kaavoitusyksikkö oli aloittamassa täysin uuden asuinalueen kaavoitusta, ja kaavoittaja yhdessä viherpalvelusuunnittelijan kanssa ryhtyi pohtimaan, miten kaupungin työprosesseja voitaisiin kehittää ja miten voitaisiin luoda toimivaa yhteistyötä hulevesien hallinnan suunnittelussa luonnonmukaisemmalla tavalla, jotta Saaristomereen päätyvien ravinteiden ja epäpuhtauksien määrää voitaisiin vähentää. Suunnitelmana oli, että Isoniitty II:n asemakaavoitus toimisi pilottihankkeena toimivien yhteistyötapojen kehittämiseksi hulevesien hallinnan suunnittelussa, kattaen kaiken budjetoinnista ja kaavoituksesta toteutukseen ja valmiiden hulevesijärjestelmien ylläpitoon.

Hanke on toteutettu pääosin omana työnä ja kaupungin eri vastuualueiden sisäisenä yhteistyönä 11.12.2022–30.4.2025. Hanketta varten on budjetoitu yhteensä 60 950 euroa. Ympäristöministeriö on rahoittanut hanketta 48 760 eurolla vesiensuojelun tehostamisohjelmasta ja Paraisten kaupunki on kattanut loppuosan.

HANKKEEN TOTEUTUS

Hanke aloitettiin järjestämällä työpaja, jossa kaupungin eri vastuualueiden edustajat pohtivat yhdessä, miten hulevesien hallinnan suunnittelua tällä hetkellä tehdään, mihin suuntaan työtä halutaan kehittää ja millä menetelmillä voidaan saavuttaa parempi lopputulos. Lisäksi pohdittiin mahdollisia konkreettisia hulevesien hallintamenetelmiä hankkeen pilottialueella. Työpajaan oli kutsuttu muutama ulkopuolinen vieraspuhujia syventämään osaamistamme ja tuomaan työhön lisäinspiraatiota.

Työpajassa asetettujen tavoitteiden pohjalta aloitettiin sekä työprosessin että pilottialueen asemakaavan ja hulevesien hallintasuunnitelman laatiminen. Kaavoittaja on ollut päävastuussa hanketyöstä ja on toiminut työryhmien koollekutsujana sekä hoitanut tiedon ja materiaalin kokoamisen.

Yhteistyökumppaneille perustettiin Teams-ryhmä, jossa voitiin jakaa hanketta koskevaa materiaalia ja tietoa sekä luoda digitaalisia työpöytiä, joihin jokainen pystyi lisäämään tai muokkaamaan tietoja ja esittämään ideoita. Kaikista digitaalisista foorumeista ja mahdollisuuksista huolimatta osoittautui, että tehokkain tapa käydä yhdessä läpi ja työstää suunnitelmia ja prosesseja on fyysiset tapaamiset eri kokoisissa ryhmissä projektin eri osa-alueiden ja teemojen ympärillä sillä periaatteella, että istutaan saman pöydän ääressä.

Pilottialuetta koskeva hulevesiselvitys hankittiin konsulttityönä, mutta jo projektin varhaisessa vaiheessa kävi selväksi, että suurin osa työstä on tehtävä kaupungin oman organisaation sisällä, jotta uudet menetelmät ja toimintatavat voidaan paremmin ottaa käyttöön asianomaisilla vastuualueilla. Tämän oivalluksen suorana seurauksena haettiin muutoksia myönnetyin avustuksen rahoitus suunnitelmaan siten, että suurin osa hankevaroista budjetoitiin palkkoihin ostopalveluiden sijaan. Tämä johti myös epäsuorasti siihen, että alkuperäisen hankeajan pidentäminen oli välttämätöntä, sillä hankkeella ei ollut pelkästään hankkeen parissa työskentelevää resurssia, vaan työ suoritettiin varsinaisten työtehtävien ohella. Hankkeen puitteissa laadittiin myös rakentajan opas, joka kertoo lyhyesti ja ymmärrettävästi

luonnonmukaisesta hulevesien hallinnasta omalla tontilla. Työn suoritti hortonomiopiskelija osana opinnäytetyötä kaupungin viherpalvelusuunnittelijan ja kaavoittajan ohjaamana. Opas on saatavilla sekä sähköisenä että paperisena sekä suomeksi että ruotsiksi.

Budjetoiduista varoista käytettiin noin puolet ja pääasiassa siksi, että budjettia laadittaessa oletettiin suuren osan työstä hankittavan ostopalveluina, jotka olisivat olleet kalliimpia kuin toteutuneet kustannukset, kun suurin osa työstä tehtiin omana työnä.

Pilottialueen asemakaava ja asemakaavamuutos hyväksyttiin 10.6.2024.

TULOKSET

Yksi hankkeen konkreettisimmista tuloksista on pilottialueen laadittu ja hyväksytty asemakaava, jossa on keskitytty erityisesti luonnonmukaisen hulevesien hallinnan mahdollistamiseen Saaristomereen päätyvien ravinteiden ja epäpuhtauksien määrän vähentämiseksi tavalla, joka tuottaa lisäarvoa asukkaiden viihtyvyyden ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen kautta. Yksityiskohtainen asemakaava on laadittu yhteistyössä ja rinnakkain alueen katu- ja viheralueiden yksityiskohtaisen suunnittelun kanssa, ja se sisältää osa-alueita ja kaavamääräyksiä, jotka ovat tarpeen hulevesien luonnonmukaisten hallintajärjestelmien ja -rakenteiden toteuttamiseksi. Arvokas osa työtä on osoittautunut olevan laaja osallistaminen organisaation sisällä, jotta suunnittelussa voidaan hyödyntää niin sanottua hiljaista tietoa, jota on esimerkiksi viheralueiden ja hulevesijärjestelmien ylläpidosta vastaavilla henkilöillä. Kaavoittaja on myös käynyt tiivistä vuoropuhelua pilottialueen yksityisten maanomistajien kanssa koko suunnitteluprosessin ajan varmistaakseen, että kaikilla osapuolilla on ollut aktiivinen mahdollisuus osallistua suunnitteluun, ja samalla lisätäkseen tietämystä luonnonmukaisesta hulevesien hallinnasta. Suunnitelmat on helpompi hyväksyä, jos ymmärtää taustan ja tavoitteet.

Toinen konkreettinen tulos on Paraisten kaupungin teettämä rakentajan opas, joka on saatavilla sekä sähköisenä että paperisena sekä suomeksi että ruotsiksi. Opas esiteltiin yleisölle 6.3.2025 kaupungin asukkaille ja muille kiinnostuneille järjestetyn info- ja keskustelutilaisuuden yhteydessä.

Linkki oppaaseen (ruotsinkielinen ja suomenkielinen versio):

https://www.pargas.fi/documents/41921/181650/Handbok_for_byggare_Dagvatten.pdf/3574f881-3dc2-4c47-723c-318bboc9bf34?t=1741159105003

https://www.pargas.fi/documents/41921/181650/Rakentajan+opas_Hulevesi.pdf/72ef7152-7e36-35a9-8a8c-279eb9fd47a2?t=1741159220653

Pilottialueen asemakaavan laatimisen yhteydessä kaupungin eri vastuualueet ovat tehneet työtä hulevesien hallinnan suunnitteluun liittyvän sisäisen yhteistyön parantamiseksi ja samalla pohtineet, mitkä yhteistyömenetelmät toimivat paremmin ja mitkä tahot on tarpeen osallistaa suunnitteluprosessin eri vaiheisiin. Tämän työn lopputuloksena on syntynyt kaavio, joka kuvaa työprosessin kaikki vaiheet, prosessin eri vaiheissa mukana olevat toimijat sekä eri vastuualueiden tehtävät kussakin vaiheessa. Kaaviota on muokattu ja tarkennettu pilottihankkeeseen liittyvän työn yhteydessä (ks. erillinen liite).

Hankkeen ehkä merkittävin tulos näkyy kaupungin eri vastuualueiden lisääntyneessä ja paremmin toimivassa yhteistyössä sekä paremmassa yhteisymmärryksessä luonnonmukaisten hulevesien hallintamenetelmien suunnittelun ja käytön edistämisyhteyksissä. Pilottialueen suunnittelun yhteydessä on havaittu, että kaupungin eri vastuualueilla on hyvin erilaisia näkökulmia ja toiveita koskien hulevesien hallintaa ohjaavia kaavamääräyksiä ja suosituksia. Tavoitteena on, että asemakaavassa kootaan kokonaisuus yhteen niin, että asemakaavaa toimii selkeänä ja toimivana ohjausvälineenä, joka helpottaa sekä aluekohtaisten että yksityisten hulevesijärjestelmien suunnittelua ja toteuttamista toimivaksi kokonaisuudeksi.

Pilottialueen asemakaavan hyväksymisen jälkeen kaavoittaja on jatkanut alueen hulevesijärjestelmän yksityiskohtaisen suunnittelun seuraamista

nähdäkseen, miten asemakaava käytännössä ohjaa hulevesien hallinnan suunnittelua.

Hankkeen lopussa toteutetun kyselyn perusteella voidaan kootusti todeta, että yli 75 prosenttia vastaajista kokee hankkeeseen osallistumisen lisänneen heidän tietämystään ja tietoisuuttaan luonnonmukaisesta hulevesien hallinnasta sekä hulevesien hallinnasta yleisesti. Puolet vastaajista katsoo, että hanke on tuonut merkittävää hyötyä heidän työhönsä, ja toinen puoli kokee, että hanke on tuonut jonkin verran hyötyä heidän työhönsä.

Kyselyyn vastanneista 70 prosenttia katsoo, että kaupungin eri vastuualueiden välinen yhteistyö hulevesiasioissa on lisääntynyt ja että tällä on ollut myönteinen vaikutus heidän työhönsä. Tulokset viittaavat siihen, että meillä on hyvä pohja sisäisen yhteistyömme vahvistamistyön jatkamiseen.

4. Hur upplever du att samarbetet kring dagvattenfrågor mellan olika verksamhetsområden påverkats av projektet?

[Mer information](#)

- Samarbetet har ökat och jag ser...
- Samarbetet har ökat men är fort...
- Samarbetet är på samma nivå s...
- Samarbetet är sämre än innan p...

Valtaosa kyselyyn vastanneista pitää hulevesien hallinnan kehittämistä tärkeänä ympäristölle ja Saaristomerelle.

6. Hur viktigt anser du att utvecklandet av dagvattenhanteringen är för omgivningen och Skärgårdshavet?

[Mer information](#)

- Mycket viktigt
- Ganska viktigt
- Ganska obetydligt
- Helt onödigt

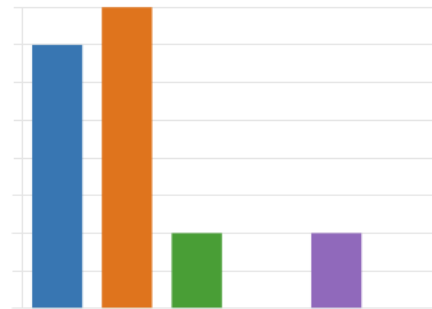
Pargas
Parainen

Kyselyssä kahtena tärkeimpänä tekijänä kaupungin hulevesien hallinnan onnistuneessa toteutuksessa korostuvat yhteistyö ja suuremmat määrärahat hulevesien hallintaan kaupungin talousarviossa.

7. Vad upplever du är viktigast för att uppnå bra resultat i stadens arbete med dagvattenhantering (du kan välja högst två alternativ)?

[Mer information](#)

- Större budget för förverkligande...
- Ett tätt samarbete mellan stade...
- Mera upphandling av utredning..
- Mera skolning och fortbildning i...
- Information och skolning inom t...
- Annat

VIESTINTÄ

Hankkeen keskeinen viestintä on sisältänyt kaikkea tavanomaisista pilottialueen asemakaavoituksen lakisääteiseen osallistumisprosessiin liittyvistä ilmoituksista ja kuulutuksista aina hanketta käsitteleviin sosiaalisen median julkaisuihin sekä yleisiin hanketta käsitteleviin verkko- ja sanomalehtiartikkeleihin. Hankkeella on ollut kaupungin verkkosivuilla myös oma verkkosivu, jota on päivitetty vaiheittain hanketta koskevilla tiedoilla. Sivulta löytyy myös rakentajan oppaan sähköinen versio.

Linkit verkkouutisiin, verkkosivuihin ja sosiaalisen median julkaisuihin löytyvät liitteestä.

Pargas
Parainen

För miljön, Skärgårdshavet och allas trivsel

TEXT: IDA-KAJSA JOHANSSON

– Innovativa lösningar för dagvattenhantering

Pargas stad har i drygt två års tid arbetat med att utforma och utveckla fungerande och hållbara sätt att planera och förverkliga hantering av dagvatten. I projektet "Dagvattenhanteringens goda lösningar" har man fokuserat på samarbetet mellan stadens olika ansvarsområden för att hitta en välfungerande arbetsprocess kring hållbar dagvattenhantering.

tra delen av stadsdelen Storängen, där vi i detaljplanen lagt extra fokus på hållbar hantering av dagvatten, berättar Koivisto.

Som bäst arbetar man med den detaljerade planeringen av dagvattenanordningarna på de allmänna gatu- och grönområdena. Målet är att uppnå en fungerande helhet som också ska vara estetiskt tilltalande och öka trivseln i det nya bostadsområdet.

Foto: Daniel Falck

ett pilotprojekt för och estetik går ndemiljö. Tomter-

Info om projektet:

- Projekttiden är 1.12.2022–30.4.2025.
- Som pilotprojekt för en mer hållbar dagvattenplanering fungerar det nya bostadsområdet i nordöstra delen av stadsdelen Storängen.
- En handbok om dagvattenhantering utkom den 6.3.2025 och finns att läsa på stadshuset eller digitalt på pargas.fi.
- Miljöministeriet finansierar projektet med 48 760 € ur programmet för effektiviserat vattenskydd.

ittar att
tjandet
tering,
hur var
renare

- När det blir aktuellt med tomtförsäljning på området hoppas vi att satsningen ses som en positiv sak och att de kommande invånarna känner att de tillsammans med staden kan arbeta för en hållbarare omgivning, säger Koivisto.

stadens
projekt
nordös-

Som en del av projektet har staden låtit utarbeta en handbok för byggare där man presenterar olika alternativ som finns för att på ett mera naturligt sätt hantera dagvatten och hur man kan dra nytta av vattnet i sin trädgård. Hortonomstuderande (HAMK) **Jenny Nyström** har utarbetat och sammanställt handboken som en del av sitt examensarbete under handledning av Pargas stads grönserviceplanerare, **Daniel Falck**. Handboken finns tillgänglig både på finska och svenska och finns att läsa på stadshuset eller digitalt på [Pargas.fi](https://pargas.fi).

HAASTEET JA ONGELMAT

Hankkeen suurimpia haasteita ovat olleet suunnitteluprosessiin osallistuvien vastualueiden viranhaltijoiden ajanpuute. Kuten useimmissa kunnissa, myös Paraisten kaupungin toiminta on nykyään niin supistettua, että yksi henkilö vastaa usein hyvin laajoista tehtäväkokonaisuuksista, mikä on johtanut haasteisiin suunnittelukokousten järjestämisessä tai palautteen saamisessa erilaisiin kysymyksiin tai luonnoksiin ja materiaaleihin, joita on laadittu hankkeen

Pargas
Parainen

puitteissa. Ongelma on ratkaistu järjestämällä kokouksia pienemmissä ryhmissä, joihin on kutsuttu vain kaikkein oleelliset avainhenkilöt, joiden panos ja läsnäolo on ollut ehdottoman välttämätöntä. On myös osoittautunut tehokkaammaksi käydä materiaalia läpi yhdessä saman pöydän ääressä kuin lähettää se yksittäisille viranhaltijoille kommentoitavaksi.

YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT

Hankkeen pilottialue sijaitsee yhden Paraisten keskustan suurimman valuma-alueen sisällä ja se toimii suhteellisen laajalta alueelta tulevien hulevesien läpivirtausreittinä. Hankkeen odotetaan siksi vaikuttavan myönteisesti vesien tilaan laajemmin kuin jos kyse olisi vain pilottialueella syntyvien hulevesien hallinnasta. Vaikka voi vaikuttaa epätavalliselta, että kaavoitus vastaa hulevesien hallintaan keskittyvästä hankkeesta, on tämä osoittautunut erittäin tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuuden kannalta. Kaavoituksessa on ennestään totuttu sovittamaan yhteen eri toimintoja toimivaksi kokonaisuudeksi, ja asemakaavan sisältö on ratkaiseva sen kannalta, millaisia hulevesiratkaisuja voidaan käyttää.

Kaupungin asianomaisilla vastuualueilla toteutetun kyselyn perusteella voidaan selvästi todeta yleisen käsityksen olevan, että hankkeella on ollut myönteinen vaikutus suhtautumiseen luonnonmukaisempaan hulevesien hallintaan ja organisaation sisäisen suunnitteluyhteistyön toimivuuteen. Tämä näkyy konkreettisesti siinä, että jo hankkeen aikana työn vaikutukset alkoivat näkyä myös muiden ajankohtaisten alueiden suunnittelussa pilottialueen ulkopuolella. Hankkeen toteuttaminen pääosin omana työnä on ollut ratkaisevaa organisaation laajan sitoutumisen kannalta, sillä asianomaisten osapuolten sitouttaminen on helpompaa, kun osallisuus pidetään korkealla tasolla.

**Pargas
Parainen**